

RECHTBANK LIMBURG

Burgerlijk recht

Zittingsplaats Roermond

Zaaknummer: 6880731 \ CV EXPL 18-2712

Vonnis van de kantonrechter van 5 december 2018

in de zaak van:

1. de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid
FEDERATIE NEDERLANDSE VAKBEWEGING,
eisende partij,
gemachtigde
2. de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid
CNV VAKMENSEN.NL,
gevestigd te Utrecht,
eisende partij,
gemachtigde

tegen:

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

gevestigd te
gedaagde partij,
gemachtigde

Partijen worden hierna FNV en CNV en . . . genoemd.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 23 april 2018,
- de conclusie van antwoord,
- de conclusie van repliek,
- de conclusie van dupliek.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. FNV en CNV zijn vakverenigingen die zich onder meer ten doel stellen de belangen van haar leden die werkzaam zijn in de metaalsector te behartigen. Daartoe worden zo nodig gerechtelijke procedures gevoerd ter bescherming van de belangen van leden of groepen daarvan dan wel ter bescherming van de belangen van werknemers of groepen van werknemers in het algemeen, waaronder valt het voeren van een groepsactie als bedoeld in artikel 3:305a BW.

2.2. In het bedrijf van [redacted] is van kracht de cao voor de Metalektro. [redacted] is lid van de werkgeversvereniging FME/CWM, die partij is bij de cao. Op grond daarvan is [redacted] gebonden aan de cao. De individuele werknemers zijn gebonden aan de cao vanwege hun lidmaatschap aan de cao-sluitende werknemersverenigingen, alsmede door het incorporatiebeding in hun arbeidsovereenkomst.

2.3. De voorlaatste cao, die een looptijd had tot 1 mei 2015, was algemeen verbindend verklaard.

In artikel 9.9 van deze cao was het volgende bepaald:

"artikel 9.9 - vakbondscontributie

De werknemer kan uiterlijk op 15 november van een kalenderjaar de werkgever schriftelijk verzoeken zijn brutoloon in de maand december te verlagen met de door hem in het betreffende kalenderjaar betaalde contributie voor het lidmaatschap van een vakvereniging. De werknemer overlegt bij het schriftelijk verzoek het bewijs van betaling van de jaarcontributie van het lidmaatschap van de vakvereniging en eventueel verdere benodigde informatie. De werkgever zal binnen de grenzen van de fiscale wetgeving het verzoek inwilligen in ruil voor een kostenvergoeding gelijk aan de door de werknemer betaalde contributie."

2.4. Vakbondsleden, werkzaam bij [redacted], hebben in de loop van 2015 zoals te doen gebruikelijk een verzoek ingediend om de vakbondscontributie te verrekenen.

2.5. Bij brief van 14 december 2015 als reactie op een brief van CNV om per omgaande de vakbondscontributie met het loon van december 2015 te verrekenen antwoordt dat zij in 2015 verplicht is geworden de WKR toe te passen, waarbij zij het verzoek alleen zal inwilligen binnen de fiscale grenzen.

2.6. De huidige cao, die een looptijd heeft van 1 mei 2015 tot 31 mei 2018 is eind maart 2016 tot stand gekomen, waarbij die gold met terugwerkende kracht vanaf 1 mei 2015.

In deze cao is met betrekking tot de vakbondscontributie het volgende opgenomen:

"Artikel 9.8 - vakbondscontributie

- 1. Leden van de v.v. kunnen in 2016, 2017 en 2018 gebruik maken van een door de werkgever aan te geven faciliteit. De werkgever heeft daarbij de keuze tussen het onderbrengen van de gehele vakbondscontributie binnen de fiscale vrijstelling van de Werkkostenregeling (WKR) of een studiedag door te betalen waar het vakbondslicid aan deelneemt en welke dag aantoonbaar wordt georganiseerd door één van de v.v.*
- 2. De werkgever kan er ook voor kiezen een deel van de vakbondscontributie onder te brengen in de WKR en voor het resterende gedeelte een evenredig deel van een studiedag door te betalen.*
- 3. Het vakbondslicid dient tijdig een verzoek in te dienen zodanig dat rekening kan worden gehouden met de keuze voor een studiedag of de WKR."*

2.7. In voormelde cao is met betrekking tot de onderhavige kwestie voor 2015 geen regeling opgenomen.

3. Het geschil

3.1. FNV en CNV vorderen - samengevat - [redacted] te veroordelen:

A. tot nakoming van artikel 9.9 van de cao Metaalektro zoals deze tot 1 maart 2015 gold.

Het gevorderde onder A in die zin dat:

1. betaling aan alle werknemers die een aanvraag bij hebben ingediend tot verlaging van het brutoloon in de maand december 2015 ter hoogte van de door deze werknemers in 2015 betaalde kosten voor het lidmaatschap van FNV of CNV, van een netto bedrag ter hoogte van het fiscale voordeel dat deze werknemers zouden hebben genoten indien deze aanvraag door zou zijn ingewilligd,
 2. verstrekking van de berekening van het fiscale voordeel als bedoeld onder 1 aan de werknemers die een aanvraag hebben ingediend waarbij aan de vakverenigingen FNV en CNV een afschrift gezonden wordt binnen vier weken na betekening van dit vonnis, onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,00 voor iedere dag dat in gebreke blijft daaraan te voldoen,
- B. tot betaling van een bedrag van € 10.000,00 aan schadevergoeding zoals bedoeld in artikel 15 en 16 van de wet CAO, te voldoen binnen 7 dagen na betekening van dit vonnis aan FNV en CNV (ieder € 5.000,00),
- C. tot betaling aan ieder van eisers van een bedrag van € 847,00 ter zake van buitengerechtigde incassokosten,
- D. in de proceskosten en in de nakosten.
- 3.2. voert verweer.
- 3.3. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. De vorderingen van FNV en CNV spitsen zich toe op de periode 2015. Dit is de periode waarin de oude cao, waarin het recht waarop FNV en CNV zich beroepen was opgenomen, eindigde (1 mei 2015) en de nieuwe cao (waarin dit recht niet langer opgenomen is) nog niet overeengekomen was (dit gebeurde in 2016).

Nawerking

4.2. Het is vaste rechtspraak dat cao-bepalingen na expiratie van de cao nawerking kunnen hebben. Evenzeer volgt uit de rechtspraak (Hoge Raad in de zaak Abvakabo FNV/Unieke Kinderopvang B.V. van 8 april 2011 (JAR 2011/135)) dat nawerking niet zonder meer eindigt met inwerkingtreding van een nieuwe cao. In de nieuwe cao is echter opgenomen dat er geen nawerking is van eerdere cao's en de nieuwe cao voor zover deze mindere aanspraken heeft voorrang heeft op voorgaande cao's. Daargelaten de verhouding tussen deze twee bepalingen volgt hieruit in ieder geval dat vanaf het moment dat een nieuwe cao is gesloten de nawerking van gunstigere bepalingen uit de oude cao ophield te bestaan. Voorop staat dat nawerking van cao-bepalingen in beginsel in de - opvolgende - cao zelf kan worden uitgesloten. Nawerking betreft immers geen regel van dwingend recht, zodat cao-partijen hierover afwijkende afspraken kunnen maken (Zie onder meer W.J.P.M. Fase en J. van Drongelen, CAO recht. Het recht met betrekking tot CAO's en de verbindendverklaring en onverbindendverklaring van bepalingen ervan, Deventer: Kluwer 2004, p. 109).

4.3. De vraag echter die voorgelegd is aan de kantonrechter is wat geldt in de periode tussen expiratie van de oude en sluiten van de nieuwe cao. Daarbij is van belang dat er de cao-sluitende partijen aan die nieuwe cao terugwerkende kracht hebben toegekend om te voorkomen dat er een cao-loze periode zou bestaan.

Terugwerkende kracht

4.4. Onder verwijzing naar de kantonrechter te Tilburg ECLI:NL:RBZWB:2013:5907, 760831 CV EXPL 13-1239, alsmede de noot daaronder in JIN 2013/191 komt de kantonrechter tot de volgende beoordeling.

4.5. Door de Hoge Raad is uitgemaakt dat het cao-partijen vrij staat aan een cao terugwerkende kracht te verlenen zolang de cao-bepalingen zich daarvoor lenen en de terugwerkende kracht naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar is (HR 27 maart 1998, NJ 1998, 709). De enkele omstandigheid dat de arbeidsvoorwaarden van een werknemer met terugwerkende kracht worden verslechterd, is onvoldoende voor het buiten werking stellen van de terugwerkende kracht. Zo oordeelde ook de kantonrechter Midden-Nederland (Rb. Midden-Nederland 12 juni 2013, RAR 2013, 131). Dat er sprake is van het in strijd met redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn van het toekennen van terugwerkende kracht aan de nawerking-beperkende bepalingen is overigens door de vakbonden niet dan wel niet onderbouwd gesteld.

Tussenconclusie

4.6. Uit het voorgaande volgt dat met terugwerkende kracht nawerking van de gunstigere bepalingen uit de oude cao is uitgesloten.

Subsidiair: het recht op verrekening is al ontstaan per 1 januari 2015.

4.7. Uit de systematiek van de cao's en hetgeen hiervoor is overwogen over de beperking van nawerking via terugwerkende kracht volgt dat verslechtering van arbeidsvoorwaarden daarvan een evident gevolg kan zijn. Het doorbreken daarmee van bestaande aanspraken is niet strijdig met die systematiek. Het standpunt van de vakbonden kan op dit punt dan ook niet gevolgd worden. Een verwijzing naar de uitspraak van de Hoge Raad in een afwijkende situatie maakt dit niet anders.

Meer subsidiair: geen recht op verrekening naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar

4.8. FNV en CNV hebben op geen enkele wijze aangegeven waarom het als partijen niet langer overeenkomen van de verrekening van vakbondscontributie naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Het is een onderwerp dat binnen de contractsvrijheid van partijen ligt en indien zij - zoals zij kennelijk deden - eerder overeenkwamen verrekening wel toe te staan kan het niet anders zijn dan dat het hen ook is toegestaan verrekening niet overeen te komen. Ook dit standpunt van de vakbonden dient gepasseerd te worden.

Uiterst subsidiair: dan in ieder geval verrekening over 2015 tot 1 mei 2015.

Tussen partijen is in geschil de vraag of over het jaar 2015 een verplichting bestond om artikel 9.9 van de oude cao toe te passen. Die vraag is hiervoor ontkennend beantwoord, omdat die verplichting is komen te vervallen op basis van de cao zoals die per 1 mei 2015 van kracht is geworden en waarin uitdrukkelijk is bepaald dat de oude cao geen nawerking heeft. Het betreft niet een recht of vordering die in delen kan worden opgeknipt, maar een verplichting die ten aanzien van het jaar 2015 niet bestaat, zodat aan dit beroep voorbij

wordt gegaan.

4.9. Gelet op al het vorenstaande, dienen de door FNV en CNV ingestelde vorderingen te worden afgewezen.

4.10. FNV en CNV worden als de in het ongelijk gestelde partij aangemerkt, zodat zij zullen worden veroordeeld in de kosten van deze procedure. De kosten aan de zijde van worden begroot op een bedrag van € 600,00 (2 x tarief € 300,00).

5. De beslissing

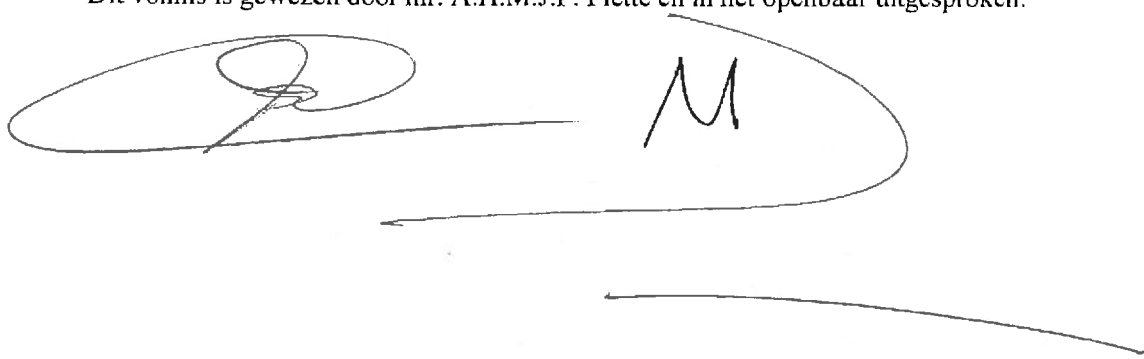
De kantonrechter

5.1. wijst de vorderingen van FNV en CNV af,

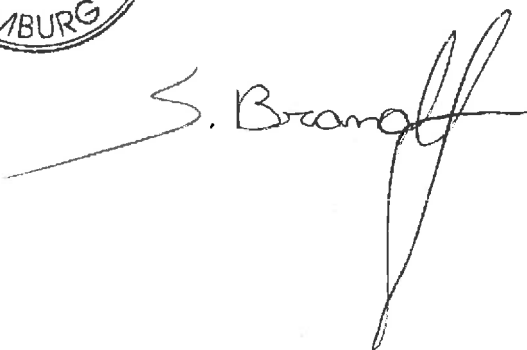
5.2. veroordeelt FNV en CNV in de proceskosten aan de zijde van gevallen en tot op heden begroot op € 600,00,

5.3. verklaart deze kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. A.H.M.J.F. Piëtte en in het openbaar uitgesproken.

Handwritten signatures and scribbles, including a large 'M' and a signature that appears to be 'P'.

VOOR GROSSE
De griffier

Handwritten signature of S. Brana.